

מכתב
מ-10-1971

והנה כל הנגיעות באות משויש הנטילה, שהיא מקור כל התאוות. אם כן, העצה לבא להכרת אמתת האמונה היא להסיר מלבו הנטילה, ולחזק במקומה את כח הנתינה; כי רק אז תתפתח בלבו ההתענינות לאמת, שהיא התנאי להכרת האמת.

כי אין כח האמונה כח פשוט באדם, שא"כ היה חל על כל מה ששומע, ורק פתי יאמין לכל דבר. גם לא ראוי לקרא אמונה מה שאדם מודה בו בשפתיו בחיצוניות שכלו, ובמעשיו מתגלה שלבו בל עמו. אלא האדם מאמין רק מה שלבו רואה אמתתו, ועל כן לפי טהרת הלב תהיה מדרגת האמונה; ועל כן רק הנאמן (ששולט בו כח האמת) מאמין.

וכיון שריבוי כח הנתינה מסלק את הנגיעות, על כן כל שאדם מרבה להתחסד עם זולתו, תגבר ותתעמק הכרתו את בוראו.

הנה או"ל "גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה"; כי באמת תמוה, איך הניח אברהם אע"ה את גילוי השכינה כדי להתעסק בהכנסת אורחים לערביים פחותים, עובדי ע"ז? אבל הענין, כי הכנסת אורחים אפי' לפחותים ביותר, היא קבלת שכינה גדולה ועמוקה יותר אפי' מנבואה שהיא הדביקות הכי עליונה שבמתנות שמים. והטעם, כי הנבואה היא מתנה ולא קנין, ועל כן אין לה קביעות באדם כמו מדרגה מעשית. — הרי קין התנבא ואמר לו ה' "למה חרה לך וכו' הלא אם תיטיב שאת וכו'", ואף על פי כן היה לו יכולת להרוג את הבל. — אבל במעשה החסד, המסלקת את הנגיעות, נפקחות עיני לבו להכיר את האמת, וקונה האמונה קנין עמוק וקבוע; ולפי השיעור ממנה אשר נקנית בו, יש לו קבלת פני השכינה תמידית ומאומתת בתוך לבו ומהותו, שמעתה היא מדרגה אשר קנה לו, הוי"ה שלו, ולא מתנה מבחוץ.

ולמה נראו לו המלאכים כבני אדם פחותים דווקא? מפני שכפי פחיתות המקבל יגדל ערך מעשה החסד. (ואין זה דומה למה שהתפלל ירמיה על רודפיו שאפילו יבקשו ליתן צדקה ישלם השי"ת בבני אדם שאינם מהוגנים^ע); כי שם היו הנותנים רשעים מזיקים ונוטלים, וגם הצדקה שלהם לא היתה באה מכח חסד פנימי ועיקר זכות הצדקה שלהם היה מצד זכות המקבלים, במה שנעשו הנותנים "כלים" להמקבלים (עיי' מאמר "הפרט והכלל") וכשהמקבלים עצמם אינם מהוגנים, הרי שאין להם, לנותנים, זכות כלל).

לעתיד לבא שואלין את האדם "המלכת לקונך שחרית וערבית והמלכת

(ג) דרש רבא מאי דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וכו' בתו של אברהם אבינו וכו' שהיה תחילה לגרים. הענין הזה כי נגר נמצא יקרות גדול מאי שאין בישראל, כי הגר כאשר נפש מישראל ישמול ללמוד לעשות באהבה ולהוסיף הצנה וחשק לעבודת הש"י, לזה יש השני מעלות ביחד שהוא מורגל ומקודש בקדושת האבות וגם מוסיף נדיבות לבו. ולזה היא מצות עליו רגלים, שלא ישחקו בהרגל מצות אנשים מלומדה, ואז יקראו ישראל בת נדיב כמו של אברהם אבינו שהיה תחלה לגרים, היינו שהגר הוא מצובר בזה שמנדבת לבו יוצא מההרגל, וליתר היה הדבר הזה מצובר אלל אברהם אבינו ע"ה, כי עתה לכל הגרים אף שיוצאים מהרגלם, מ"מ יש להם תפיסה למה הם נכנסין לפי שרואים את ישראל מקודשין, אבל אברהם אבינו ע"ה שהיה תחלה לגרים, שהיו כל העולם עובדי ע"ז והוא יצא מן הכלל, אף שלא ידע עוד צמה שהוא צוחר וחושק, והיה לו עק מן צד אלה עד שנגלה אליו הש"י. וכן הענין כאן מה יפו פעמיך בנעלים וכו', היינו בשעה שעולים לרגל ג"כ יוצאים מהרגלם וצמקוה חדשה ילכו וכל דבר שיצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא וכו', היינו שלא דוקא רק צמקוה הזו הולכים לעשות בחשק חדש ולא מההרגל רק ככל המצות רוצים בהצוננות חדשות כפי רצון ה' בכל עת ואינם עושין בהרגל. והו שאתרו צמעמד הר סיני נעשה ונשמע היינו בתחלה נעשה היינו שאנו מקבלים עלינו לעשות ולקיים מצותיך בתמימות, אבל לא לעמוד רק בהמעשה היינו אח"כ נשמע היינו נראה להבין השורש ומה רצון יגיע להש"י בכל מעשינו, וכמ"ש דוד המלך ע"ה כאשר התנדבו לבנין בהמ"ק אמר

עושה צנדיבות וצאהצת לבו לפי שצא מצד האומות להתחקה כלל כנפי השכינה, אך בשורש אין צו קדושה, כי הקדושה המורגלת באדם מנעוריו ומושרשת בו מאזיו ואמו, בזה נמצא ג"כ יקרות גדול וזה לא נמצא בגר, אך [דברי הימים א' כ"ט, י"ז] אני ציושר לבני התנדבותי, היינו צנדיבות ממעמקי לבי לא צמעשה לבד, ועמך ראיתי, צשמחה ה' שמרה זאת לעולם, היינו כמו שראיתי עתה מעשה נדבתם היה צשמחה מלבס ולא מתוך ההרגל וטבע, לכן שמרה זאת לעולם להס שלא יכזה האור הזה מהס לעולם. והו ענין סמיכות הגמ' דרש ר' נתן בר מניומא משמיה דר' תנחום מאי דכתיב והבור ריק אין צו מים ממשמע שנאמר וכו' ומה ת"ל אין צו מים, מים אין צו אבל נחשים וכו', הוא ג"כ מורה על ענין הזה לקיים המצוה בשלימות ולא מתוך ההרגל, וזה המאמר נאמר גם צנר חנוכה [שנח כ"ג]. ללמד לאדם שלא ידמה צנפשו מה יהיה אם אינו מקיים המצוה צשמחה, לכן נסמוך שס זה המאמר באם יהיה המעשה צלי חשק וצשמחה של מצוה, אז יהיה בהמעשה נחשים ועקרבים, היינו שיצטרך להיפך לזה ההכרח לצקש תשוקה לחדוש ד"ת תמיד. ונסמוך ג"כ הדרש מר' אלעזר בן עזריה טף למה באין כדי ליתן שכר וכו' היינו אם כל עיקר עליה לרגל הוא צכדי שלא יהיה כהרגל מה שייכות להציא הטף, אדרבה כי ציאת הטף היינו שהאב רוצה שיקצע גם צלב הטף המצוה הזו וא"כ יהיה כמצות אנשים מלומדה, אלא כדי ליתן שכר למציאתן היינו מחמת שכל כך פועלת העליה לרגל נדבות לב צלצות ישראל עד כמה שיוכל להתפשט הקדושה צורעו ולהכניסם תחת כנפי הקדושה, ואין ציכולתו לעמוד ולמונע מזה מצד טעם וצצרא להציט מה שיהיה אחר זמן רק הוא עושה מה

WHAT KIND OF PERSON ARE YOU?

For years psychologists have attempted to divide people into various categories. Sometimes an observant poet can do a better job. Ella Wheeler Wilcox did so in the poem "Which Are You?"

There are two kinds of people on earth today;
Just two kinds of people, no more, I say.

Not the sinner and saint, for it's well understood,
That the good are half-bad and the bad half-good.

Not the rich and the poor, for to rate a man's wealth,
You must first know the state of his conscience and health.

Not the humble and proud, for in life's little span,
Who puts on vain airs, is not counted a man.

Not the happy and sad, for the swift flying years
Bring each man his laughter and each man his tears.

No; the two kinds of people on earth I mean,
Are the people who lift, and the people who lean.

Wherever you go, you will find the earth's masses,
Are always divided in just these two classes.

And oddly enough, you will find too, I ween,
There's only one lifter to twenty who lean.

In which class are you? Are you easing the load,
Of overtaxed lifters, who toil down the road?
Or are you a leaner, who lets others share
Your portion of labor, and worry and care?⁴